A°. 1817.

N° 22.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, DEN 31sten MEI.

BATAVIA,

ZATURDAG, den 31 MEI, 1817.

ZEE TYDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Mei 23—Deensche schip Anna Dorothea, H. P. Lynge, van Koppenhagen den 2 Juny 1816.

— 25—Eng. schip Blucher, C. Kerr, van Mauritius 18 April 1817.—Z. M. schoener Phenix, G. van Hoogdalen, van Batavia gedestineerd naar Sourabaya, doch op de hoogte van Zedary havery aan het tüig en zeilen bekomen, en toen niet meer bestand om tegen de sterke Ooste Winden en Zee op te werken, genoodzaakt om terug te keeren.

— 26—Amerik. schip Two Brothers, J. Gilchrist, van Salem den 2 February 1817.—Dito dito Janson, R. Hicks, van Tagal den 23 Mei 1817.

— 27—Brik Jacoba Ambrosina, C. Lorch, van Samarang den 21 Mei 1817.—Dito Margaret, D. DeJan, van Sourabaya den 5 do.—Dito Frolix, Adjie Abas, van Tagal den 24 do.—Dito Catharina Charlotte, H. Croese, van Samarang den 20 do., passagiers, Jufvrouw Malgo.

Vertrokken.

Mei 25—E. C. C. Ternate, Davidson, om de Noord.—Brik Fortuyn, J. M. Pieters, naar Tagal.

— 30—Cannoneer-boot No. 3, Luitenant De Gelder, kruissende om de Oost.

Schepen leggende ter Reede Batavia.

Z. M. schip Prins Fredrik—dito dito brik Mariana—dito dito schoener Phoenix—dito dito Kannonee-boot No. 10—schip Canton—dito Elizabeth—dito Vrouw Agatha—dito Elizabeth—brik Little Mary—dito Jacoba Ambrosina—dito Margaret—dito Frolic—dito Catharina Charlotte—schoener Jonge Nicolaas—Inlandsche Goerab—Engelsch C.C. Aurora—dito Phoenix—dito Nearchus—dito brik John Horse—schip Blucher—brik Mary Ann—Amerik. schip Potoma—dito Paterson—dito Two Brothers—dito Janson—brik New Leader—Deensch. schip Ana Dorothea—Arab brik Potolkarier—dito Almoetasabill—schoener Charlotte—Chinees. brik Susanna—Jonk Teksing—dito Hotay—dito Teksoendito Kinghimtay.

SOURABAYA.

Aangekomen.

Mei 10—Schip de Zeeploeg, J. M. Christjanie, van Grissee 6 Mei.

— 13—Brik DeHoop, A. DeBruyn, van Rembang 4 Mei—passagiers, Lappree, van Swede, Smith, H. Maaker, en Hendrik Hoor.

— 16—Arab. schip Hydroos, Sech Abdul Bin Mohamad, van Amboyna 5 Mei.

Vertrokken.

Mei 11—Brik Little Mary, J. H. Summers, naar Batavia.—Schoener Charlotta, Poospo, naar Batavia.

— 13—Brik Johanna, W. A. Bourchier, naar Banjermassing.

— 15—Brik Amazone, Lim Tjingsan, naar Macasser.

Schepen leggende ter Reede Sourabaya.

Z M. schip DeRuyter—dito dito Amsterdam—dito dito Kanoneer-boot No. 7—schip De Zeeploeg—brik Experiment—dito De Vreede—dito DeHoop—Engels. schip Betsey—schoener Wellington—Arab. schip Mastora—dito Hydroos.

BATAVIA, DEN 31STEN MEI.

Met schepen dezer dagen uit Amerika en Mauritius aangekomen, hebben wy de volgende tydingen bekomen.

NEDERLANDEN.

Amsterdam 16den November. De Amerikaansche Fondsen hebben het grootste Credit by onze speculanten, het geen aan den groeiende voorspoed van dat land, moet toegeschreeven worden, die voornaamelyk *na het handels verbond tusschen die natie met Rusland* dagelyks, grooter word. De Amerikaansche Fondsen zyn de hoogsten op onze beurs, de Pruissische alleen uitgenomen. De Amerikanen hebben in Holland eene leening van 30 millioenen guldens gedaan, om ze aan Frankryk voor Louisiane te betalen. Gedurende den Oorlog waren deeze Fondsen tot 84 gevallen, maar thans staanze op 99 P. s.

GROOT-BRITTANIE.

Londen den 1sten Nov. Uit de Cadix courant blykt het, dat een Moorsche Korzaar een Russisch vaartuig met zout, en een Pruissisch schip met marmor geladen heeft genomen. Het schynt hieruit dat de les van Lord *Exmouth* weinig heeft uitgewerkt.

Op St. Thomas is van de Spaansche Patriotten het volgend nieuws aangekomen; dat de Patriotten Generaal *MacGregor*, in drie veldslagen, de Koninklyke armee geheel verslagen heeft. De laatste slag is te Unare voorgevallen. De Generaals *Urdanete* en *Riecuete* zyn te Callaposa met 5000 manschappen aangekomen, en alle de Spanjaarden hebben hunne goederen van Porto Cavello en Laguina (op het vaste land gelegen) naar het eiland Couraçaö gezonden.

Den Kommandeur *Bryan*, met een brik en twee schoeners, waarop den Generaal *Bolivar* en zyne manschappen zich bevonden, zeilde naar Cumana op den 4den December. Men zeide, dat *Bolivar* na zyne aankomst op het vaste land, tot Commandeur-en-Chef van alle Patriottische troupen zoude benoemd worden.

Maurice Gazette.

FRANKRYK.

PARYS. *In de zaak van den Luitenant Generaal, Graaf de Grouchy.*

De Raad van Oorlog, zamengesteld uit de volgende Leden, President, *de Luitenant Generaal Graaf van Bordesoult; Regters, De Luitenant Generaal Baron de la Rochefoucault, Luitenant Generaal Marquis de Courtavel, de Marquis van Marsillac, de Overste der Cavalerie Onder-Graaf de Pons, Le Preux Kapitein van het Legioen van de Eure en Loire; Hantefaire, Kapitein van het Legioen van de Isere;* de Procureur *van den Koning, D'Arnonville de Gournay,* Kapitein van de Jager Kompagnies; de overbrenger, *M. Delon,* Bataillons Overste; de Griffier, *M. Boudin,* is gisteren in de gewone gehoorzaal vergaderd; om uitspraak te doen in de zaak van den Luitenant Generaal Graaf *de Grouchy* afwezig en gedaagd; beschuldigd met de misdaad in het eerste artikel, van het decreet van den 24sten July 1815 vervat.

Na het oplezen der namen van de vergaderden Raad, heeft de Onder-Graaf *de Pons,* aldus het woord opgevat.

„ M. de President ik meen aan het ongeluk van het geslacht van *Grouchy,* verschuldigd te zyn te verklaren, dat ik, de eer hebbende om aan *M. D'Ormesson's* geslacht te behooren, en dus daar door met Mevrouw *D'Ormesson* vermaagschapt ben, verzocht heb, ontslagen te zyn, van den moeijelyken post die ik heden vervul. Geen bloedverwant in den verboden trap zynde, heb ik den last ontvangen om deze zitting by te wonen: ik gehoorzaam.

M. De Kolonel *De Grouchy* stond vervolgens op, om een middel ter beslissing van de zaak voortestellen; doch den Raad besliste dat hy slechts na de lezing der stukken de ontwikkelingen der zaak zoude inwilligen.

De overbrenger *M. Delon,* ging toen tot de lezing der stukken over. De stukken van het proces bestaan uit brieven, proclamaties en verhoren; en handelen voornamentlyk over de onlusten van het zuiden, ten tyde van Z. K. H. de Hertog van *Angouleme.*

Onder de stukken die voor het grootste gedeelte bekend zyn, heeft men er een gevonden, dat niet bekend kon zyn, en hetwelk met groote geestdrift is aangehoord; het is de verklaring van den Graaf *Damas,* Kommandant der 9de Militaire Divisie en Aide-de-Camp van Z. K. H. de Hertog van *Angouleme:* wy zullen er het gewigtigste uittrekken.

„ Het rapport van den Generaal *Grouchy* aan zyne overheid, van den 11den April 1815, doet niettegenstaande het vol valschheid is, het pligtverzuim van den opsteller in het oog lopen: het is dus onnoodig dat ik hier die bekende gebeurtenissen herhaal, maar het is mynen pligt om eenige byzondere daden bekend te stellen, het zy tot last, het zy tot verontschuldiging."

„ Het was voor den Generaal niet genoeg trouwloos aan eed en pligt te worden, neen

hy heeft eene overkomst met den Generaal Gilly schandelyk verbroken, die hem des te heiliger moest wezen, om dat door die overeenkomst de weinige getrouwen die Z. K. H. den hertog van *Angouleme* nog waren by gebleven, afgedankt moesten worden, en Z. K. H. naar Cette vertrekkende zich te Saint Esprit in het midden der rebellen bevond".

„ Had den Generaal *Grouchy* het bevel ontvangen van den hertog van *Angouleme* te laten doodschieten, hy zoude hierin niet in gebreke gebleven zyn; echter moet ik bekennen dat dien generaal zich zulk een verkeerd denkbeeld van zyn veranderend gedrag niet voorstelde. De volgende zaken zullen ons overtuigen dat hy alleen door zwakheid en eigenbelang ontrouw is geworden".

„ Toen Z. K. H. zich naar Saint Esprit had begeven, liet de Generaal *Grouchy* my verzoeken om by hem te willen komen, en verklaarde my, integenwoordigheid van verscheiden getuigen, dat hy de overeenkomst met de Generaal Gilly gesloten, niet kon bekrachtigen, om dat dezen, zeide hy, de nodige magt niet had om te ageren. De Generaal *Grouchy* zeide verders dat zyn hoofd voor de gehoorzaamheid aan de ontvangen orders borg was, en dat hy slechts op nieuwe wachten moest. Z. K. H. werd dus gevangen, en in het gezicht gehouden, men had tot boven op de daken schildwachtten geplaatst.... Monseigneur dacht dat het dood vonnis reeds uitgesproken was, en hy belaste my om my daar van te overtuigen. Ik begaf my naar den Generaal *Grouchy*; naauwelyks had ik hem verslag der rede van myne komst gedaan, of hy riep wanhopend uit, *Hoe zou mynen naam dan aan zulk eene misdaad gehecht zyn!*"

„ Ik vroeg hem, daar ik hem tog in zulk eene gemoeds gesteldheid aantrof, hoe het mogelyk was dat hy zulk eene zaak had op zich kunnen nemen. Hy antwoordde my dat hy twee malen geweigerd had, en dat hy ten derde mahlen voor zyn hoofd gevreesd had. „ Ik heb," zei hy, „ slechts 20 duizend franken inkomen en veele kinderen."

„ De Generaal *Grouchy*, trok zich de haren uit, drukte my de handen, en zeide my dat hy bepaalde orders ontvangen had om dus te handelen, dat hy anders zoude onteerd zyn. Echter bragt ik hem onder het oog, of indien hy de last kreeg om ons te doen doodschieten hy zulks getrouwlyk zoude nakomen. Waarom riep hy uit, is Monseigneur niet gevlucht, waar om vlucht hy nog niet; ik zei dat Z. K. H. den 8sten *niet had willen vluchten, om dat zy zulks slechts alleen had kunnen doen, en dat zy ons verklaard had, dat* zoo lang haar nog een getrouw onderdaan by bleef, *zy hem niet zoude verlaten voor dat zyn lot verzekerd was.*"

„ In een woord, hy beloofde my dat hy my zyne nog te ontfangen orders zou laten weten, en dat indien het dood vonnis kwam, hy, Monseigneur en my zoude laten ontsnappen."

De lezing geëindigd zynde, stond de Colonel *Grouchy*, wiens getuigenis door den raad van Oorlog was opgeschort, op, en drukte zich aldus uit.

MYNE HEEREN!

„ Ik kom de heiligste, ja aller heiligste der pligten vervullen; het zy my dus geoorloofd om in afwezendheid myns vaders in deeze voor my smartelyke omstandigheid waar van een ieder de hardheid gevoelt, zyne verdediging op my te nemen."

„ Alles vereenigt zich myne heeren, om myne stem onzeker en beschroomd te maken; voor eerst de onervarenheid in eene nieuwe ambts verrigting, ten tweede de heiligheid van myne zaak, en ten derden de verscheurendste herinneringen waarmede die myn hart bestormt. Het is noodig, dat ik, om eenige vrymoedigheid te behouden, my onophoudelyk herrinnere, dat ik tot de wapenbroeders van mynen vader spreek, tot myne hoofden, tot myne voorgangers in dat zelfde vak, waarin zoo veele daden zyn naam en de hunnen beroemd gemaakt hebben."

„ Het is geene geregterlyke verdediging die ik durf ondernemen, ik moet my bepalen, by eene vaste beslissing der zaak, die op de wetten gegrond en erkend is door kundige regtsgeleerden, en die geen twyfeling schynt overtelaten van de onwettigheid van eenen Raad van Oorlog om eenen eersten Inspecteur Generaal te oordeelen, aan wien de Koninklyke bevelen, alle regten en voorregten, verknocht aan de rang van Groot Officier van den Staat, waar mede hy bekleed was, nog toestaat."

„ Het is dus eene verwerping Myne Heeren! die ik u wil voorstellen. Wonderlyk toeval welks oorzaak my noodzaakt, om zelfs de belangen der wet, tegens eene regtbank en regters in te roepen die in alle andere gevalle, myn vader zeker met vertrouwen zoude erkend hebben. Het advies Myne Heeren! dat ik de eer zal hebben om u onder het oog te brengen, zal u de oorzaak waarop deze wettige verwerping gegrond is, ontvouwen. Daar by zullen zich myne pogingen bepalen. Ik zal zelfs niet eens ondernemen om mynen vader voor u te regtvaardigen van de lasterende en leugenachtige beschuldigingen die van hem gezegd zyn. Konden de haat en laster, hem die afwezig en ongelukkig was, wel besparen?"

„ Maar uit alle hunne beschuldigingen is er eene, die myne verontwaardiging met geen stilzwygen kan laten doorslippen, om dat zy zyn karakter onteerd. Men heeft durven zeggen, dat eene groote Militaire belooning de prys van de droevige Oorlog van het zuiden zoude zyn; het is blykbaar en men kan zich gemakkelyk overtuigen dat myn vader eerst op den 1sten April de hoofdstad verlaten heeft, dat hy den degen niet getrokken heeft in (zoo als de vreemdelingen van de armee het believen te noemen) eenen veldtogt, en dat zyne tegenwoordigheid in het zuiden geen ander oogmerk gehad heeft, geen ander uitwerksel dan de burger oorlog en de verwoesting van Frankryk te beletten."

„ Maar aan wie zal men doen gelooven; dat om die beloning te vorderen hy nieuwe titels zoude noodig hebben, hy die in 1792 Veldmaarschalk, in 1793 Luitenant Generaal, in 1795 Generaal en Chef was, die gedurende vyf-en-twintig jaren over afdeelingen en leger corpsen het bevel gehad heeft, en in eenige veldslagen, dat der geheele Cavallerie; hy die zestig veldslagen heeft by gewoond, en meer dan honderd gevechten, waar meest altyd de overwinning, met zyn bloed besproeid was; hy die aan het hoofd der regering, vermoeid van wederspraak ten voordeele der uit geweekenen, zeide. „*Ik heb u nog zoo veele door halingen niet verzocht, als ik wonden voor het vaderland ontvangen heb, en gy herrinnerd my dat ik er een-en-twintig tel.*"

„ Als mynen vader onder de last van eene verschrikkelyke beschuldiging zuchtte, zoude men dan der kinderlyke liefde weigeren om hem een regt te doen wedervaren die hem de billyke nakomelingschap gewillig zal geven? Zy zal van hem zeggen, myne heeren! dat hy om zich na elke party te schikken, en alleen aan zyne Vaderland gehecht zynde, het eenig voordeel dat hy eischte was, om zich immer het eerste naar het slagveld te begeven; en dat midden onder zyne aangenaame herrineringen in zyne elende, deze immer nog zyne geliefkoosde is, dat hy van de oevers van de Dyle en tusschen honderd duizend vyanden, veertig duizend overwonne Franschen tot onder de muuren der hoofdplaats heeft te rug geleid."

De Colonel *Grouchy*, leest vervolgens het geregtiglyk gevoelen van de heeren *Chaix des Anges, Dalavigne, Billecocq* en *Tripar*. Deze advokaten zyn van gevoelen dat een Oorlogs raad onbevoegd zy om den Luitenant Generaal *Grouchy* te oordeelen, zy houden zich voornamentlyk aan het besluit van den Heer *Lacroix Frainville*, in de zaak van den Maarschalk *Ney*, alwaar een Oorlogs raad de onwettigheid zyner besluiten verklaard: dit advies is gedrukt.

„ Het is bepaald waar, (word er gezegd) op stuk van zaken komende, dat den heer *Grouchy* van stonden der bataille van Wagram aan, bekleed is geweest, met het bevel als Algemeene Overste der Jagers, en het Raads besluit van den 28sten florial van het jaar 12 bevestigd in het register en door het Koninklyk bevel van den 16den Mei 1814, heeft verklaard, dat deze hoedanigheid, de titel van Groot-Officier met zich voerende, dengeene die er mede bekleed is, nimmer voor eenen Raad van Oorlog kan verschynen."

„ Het Raads besluit van den 28sten florial het jaar 12, stelde een hoog Keizerlyk Geregtshof aan, belast met de misdaden door de Groot Officieren van het Keizerryk begaan, te onderzoeken. De Koning heeft, door zyne verklaring van Saint Ouen, door het charter en zyne bevelen, aan de Militairen de eer en de voorregten laten behouden die zy door hun bloed betaald hadden: kan er de Generaal *Grouchy* dus wettiglyk van beroofd worden?"

Na nog verscheidene stukken ten voordeele dier verwerping te hebben aangehaald waaruit bewezen word dat het hof der pairs alleen over eene betigte misdaad als deze kan beslissen, steld de adviserende Raad de noodige nadere verklaring tusschen de uitvoerende en rechterlyke magt in, en verbindt zich om te ontvouwen dat het regt om te oordeelen, geen gedeelte van het Koninklyk voorregt uitmaakt, dat het bevel van den 21sten July slechts beschuldigen kan, en de wetten slechts enkel de onbevoegdheid bepalen kunnen. Hy haalt Motesquieu tot staving van zyne gevoelens aan.

„ Er is geene vryheid," zegt deze verhevene schryver, „ als de regterlyke magt niet van de wetgevende en uitvoerende afgescheiden is: als zy aan de wetgevende magt verbonden was, zou de magt over het leven en de vryheid der inwoneren willekeurig zyn, want de regter zou wetgever zyn. Als zy aan de uitvoerende magt verbonden is, zoude de regter de kracht eens onderdrukkers kunnen hebben. Als in de alleenheerschingen den vorst alleen regt uitsprak, zoude de staads regeling verwoest, de tusschen beide komende magten vernietigd warden; men zou alle wyze van regtspleging zien ophouden, de vrees zou zich van de geesten meester maken, men zoude de bleekheid op elks gelaat zien: weg vertrouwen, weg eer, weg zekerheid, weg alleenheersching."

De Colonel besloot de lezing met te herhalen, de punten waar op zyne voor de hoofdzaak beslissende gronden steunden.

De raad verwyderde zich om te beraadslagen, na drie uren kwam dezelve weder binnen en sprak het volgende vonnis uit.

De raad zich met gesloten deuren afgezonderd hebbende om enkel integenwoordigheid van den Kommissaris van den Koning te beraadslagen, heeft de President de volgende vraag gedaan.

Handhaafd de Luitenant Generaal graaf *de Grouchy*, als eerste Inspecteur Generaal, der jagers te paard, de verklaarde voorregten in artikel 101 van het raads besluit van den 8sten florial van het jaar 12 verval?

De stemmen op deze vraag verzameld zynde, met de minste rang beginnende, en niet de minste ambtgenoot in elke rang.

„ Gezien 1°. artikel 43 van het raads besluit van den 28 florial van het jaar 12.

„ 2°. artikel 101 van het zelfde raads besluit.

„ 3°. artikel 7 van het bevel des Konings, van den 15 Mei 1814;

„ En 4°. artikel 62 van het Constitutioneel Charter.

Verklaart met algemeene stemmen dat hy onbevoegd is.

De raad, gehoord hebbende den eisch van den Kommissaris des Konings, en op dezelve regt doende, beveelt; dat alle de stukken van het pleitgeding, met de kopy van het tegenwoordige, verzonden zullen worden aan Z. Exc. de Minister Secretaris van Staat by het Departement van Oorlog, om daar op te besluiten naar behoren.

AMERIKA.

De laatste Depeches van den Amerikaanschen Schout by Nacht *Chauncey*, melden, dat hy aan boord van de Washington van 74 stukken, met het Fregat United States en de Oorlogs sloep Peacok, liggende te Gibraltar een goeden wind wachtende was, om naar Port Mahon overtesteken, alwaar de Fregatten Java en Constellation, en de kleinere Oorlogs vaartuigen Erie, Ontario, Spark en Hornet, last hadden zich by hem te voegen. Mr. Shaler, de Amerikaansche consul voor de Barbarysche staten, bevond zich op het Linie-schip, de Washington. Schout by Nacht Chauncey, was van voornemens naar Algiers te zeilen, en die haven te blokkeren tot dat den Dey de jongst geslootene vreede zou hebben bekragtigd. Men denkt dat den Dey op zynen eisch om eene door de Amerikanen van hem genomen brik weder terug te moeten hebben, zal blyven staan, en in dit geval moeten meer Amerikaansche schepen gezonden worden om de blokkade staande te houden.

Op het oogenblik dat Lord *Exmouth* met zyn smaldeel van Algiers vertrok, hebben de Algerynen weder begonnen hunne fortificatien te herstellen, en onder het bestuur van bekwame buitenlandsche Ingenieurs dezelve op alle die plaatsen te versterken, alwaar Lord *Exmonth's* aanval getoond had dat men zwak was. Zy hebben tevens ovens gebouwdt om gloeyende kogels te maken, zoo dat deze plaats thans veel sterker is, als ooit tevoren. De Dey heeft eenige oorlogs schepen gekocht en men is onvermoeid bezig met de vloot te herstellen.

Boston Intelligencer, den 14den Jan. 1817.

Brieven van Taheiti (St. Domingo:) maken gewag dat *Christophe* het besluit genomen heeft, den lands Godsdienst te veranderen, en in de plaats der Roomsche kerk, de Bisschoppelyke intevoeren. De Heer *Prinne Saunders*, die aldaar als het hoofd eener Hoogeschool gesteld is, neemt de noodige maatregelen om dit in het werk te stellen.

Het Gouvernement van Amerika heeft strenglyk verboden, geene oorlogs schepen aan andere mogendheden hoegenaamd ook, maar voornamentlyk niet, aan de vyanden der staaten, met welke Amerika in vriendelyke betrekkingen staat, te verkoopen.

New York Kolumbeau.

New-York, 14*th Jan.* 1817.

In Spanjen worden groote toebereidselen voor den oorlog met Zuid-Amerika gemaakt. Gen. *O'Donnel* is reeds te Port St. Marie met 5000 Spanjaarden aangeland, die gelast zyn tegen *Buenos Aires* te marcheren, eene expeditie waarvan men zich veel voorstelt. Maar door dien er in de tresorie, en in het departement des oorlogs, geene genoegzame middelen en materialen voorhanden zyn, kannen er nog wel eenige maanden verloopen eer deze expeditie zeilree is.

Er is een nieuws tyding in omloop van den herstelden voorspoed der Insurgenten in Venezuela, onder *MacGregor*. Eenige dagen geleden hoorde men, dat deeze hoofdman zeer ontevreeden over zyne nieuwe makkers te Porto Prince was aangekomen, en van daar naar Mexico te vertrekken stond.

Brieven van Charlestown melden dat de Spaansche Insurgenten generaals *Mina* en *Paremeno* in de Mississippi zyn aangekomen, indien dit waar is, moet hun eenig kwaad toeval overkomen zyn, of misschien hebben zy Boguilla de Piedras in de handen van de Royalisten gevonden, en zyn om die reden terug gekomen.

In den loop van January l. l. zyn er groote Aardbevingen in Maryland, zuid Carolina en Virginia, ja zelfs op de zee bespeurd. Te Baltimore heeft men drie verschillende schokken gevoeld, tusschen den 4den 8sten January, die alle met Bliksem en Donder verzeld waren.

Een Amerikaansch uittreksel uit een Engelsch blad, over Engelsche en Duitsche manufacturen handelende zegt, dat de Duitsche weverijen, spinnerijen, en staal manufacturen, gedurende het zoogenoemde continenteel systema, waardoor alle Engelsche goederen verboden waren, tot den hoogsten bloei gerezen zynde, thans weder door het Engelsch systema, om alle manufacturen niet alleen goed koop te geven, maar zelfs met groot verlies op het vaste land te verkoopen, zeer worden benadeelt, en poogt de regeeringen op het vaste land op de onoverwinnelyke schade aandachtig te doen worden, die uit de vrye handel met Engeland voortspruit. Hetzelfde blad maakt ons opmerkzaam op de groeijende zeemagt van Rusland. Rusland bouwd oorlogsschepen in alle zyne havens, kortelyks zyn er twee linieschepen, waarvan een van 120 stukken te Archangel van stapel geloopen, met zes fregatten. Nog vele liggen er op de werf. Te Ochatzk in Kamschatka worden schepen van kleiner kaliber gebouwd, die zeer bekwaam zyn den koophandel omtrent de Aleutische Eilanden, en de noord westkust van Amerika te beschermen. Rusland heeft een handel verbond met Amerika en een ander met China gesloten. Het heeft ook gepoogd een tractaat met Japan te sluiten, maar tot nu toe vergeefs. Edog de betrekkingen met dit ryk zullen zich wellígt veranderen, *indien er eene nieuwe Regeeringsvorm ingevoerd word.*

Boston Intelligencer.

MENGELINGEN.

Niet lang geleden leefde er nog een man te Constantinopel, die een ouderdom van 106 jaaren bereikt hebbende, onder den naam van Solyman, de eeter van *Corrosive Sublimate* bekend was. In zyne jongere jaaren had hy zich het eten van Amphioen aangewend, en was zoo ver in die gewoonte gekomen, dat hy op het laatst een dagelyksche dosis van 60 greinen gebruikte; maar dit niet langer werkzaam genoeg zynde, ging hy eens in den winkel van een Joodsche Apotheker, en eischte 60 greinen *Corrosive Sublimate*. Dit ontvangen hebbende, mengde hy hetzelve aanstonds in een glas koud water en dronk het in het byzyn des Joods op, die dadelyk van de grootste vrees bevangen werd, wel wetende welke wreede straf op het vergiften van een Mahomedaan gezet is. Maar de Turk kwam den volgenden dag wederom, en vroeg nog eene dosis, zeggende dat hem nooit iets in zyn leeven zoo veel genoegen verschaft had als dit ysselyk knagende vergift. Men zegt dat Lord Elgin, Mr. Smith en andere Engelsche Heeren, dezen man zeer welgekend hebben.

Een ander Buitengewoon geval.

Mr. Schennek, die den lichttoren te Sandy-Hook verzorgt, op den 18den October een koei geslacht hebbende, vond hy in hare maag 41 spykers, 2 knoopen, 3 koogels, eene zeilmakers naald, 2 spelden en verscheide stukken metaal.

Een reiziger, die met Capt. *Austin*, in de gewesten van den Tygris geweest is, heeft verscheidene oude Tegels van Babylon, met letters die naar de Chineesche gelyken aangebragt, onder anderen een tegel van de Puinhopen van den toren van Babel. De grondslag van dezen puinhoop is van ongebrande tegelen die in de zon gedroogt zyn, omtrent 100 voeten in het vierkant gebouwdt en 120 voeten hoog. Het bestaat uit lagen van ruwe tegelen, een lang van riet tusschen drie lagen van dusdanige tegelen. Het midden punt blykt hart en van dezelfde materialen te zyn. Maar de rondom liggende puin, zyn in het vuur gebrande tegel-stenen.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Raden van Finantien, als daartoe by besluit van *Zyne* Excellencie den Gouverneur Generaal gemagtigd, maken by dezen bekend, dat op Woensdag den 4den Juny 1817 des voormiddags ten tien uren, ten hunnen overstaan in het Gouvernements Huis op Molenvliet, publiek zal worden aanbesteed, de leverantie van *Groentens, versch Vleesch en Spek*, voor de zich ter Reede van Batavia bevindende schepen en vaartuigen der Koninklyke en Koloniale Marine, van welke aanbesteding de Conditien ter Secretarie van den Raad van Finantien dagelyks ter lezing liggen, des morgens van 9 tot 's namiddags 2 uren.

President en Raden van Finantien.
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven
De Secretaris van President en Raden voornoemd.
BOUSQUET.

BATAVIA
den 27sten Mei 1817.

Bekendmaking.

NADEMAAL verscheide personen, wonende in deze residentie, in gebreke zyn gebleven, om de ondervolgende belastingen aan den Lande te betalen, namentlyk; die van ¼ per cent der getaxeerde waarde van Landeryen voor het jaar 1815.

Ten tweeden. Die van 1 stuiver zilver, op iedere vrucht-dragende Klappusboomen voor het jaar 1815.

Ten derden. De tax van 1 Spaansche mat op iedere slaaf, voor het jaar 1816.

Zoo wordt by dezen bekendt gemaakt dat de bovengemelde belastingen tot ultimo Juny aanstaande, ten kantore van den ondergeteekenden, alle dagen (met uitzondering der zon-en feestdagen,) ontvangen zullen worden. Wordende wyders ieder die zulks aangaat, voor de laatste keer gewaarschuwt, en wachtte zich voor schade.

De Fungerende Resident van Buitenzorg,
F. E. HARDY.

BUITENZORG, *den* 12 *Mei* 1817.

Bekendmaking.

DOOR Hunne Excellencien de Kommissarissen Generaal van Nederlands Indie, by besluit No. 16, van den 25sten April, jl. geautoriseerd zynde, om voor zo verre by het tarief van vragtloonen voor Buffelkarren, omtrent eenige afstanden in deze Residentie, geene bepaling gemaakt was, daar omtrent met de Landeigenaren overeen te komen.

Zoo worden by deze de zoodanige land Eigenaren als onder de jurisdictie van den ondergeteekenden sorteren, tot hunner narigt bekend gemaakt.

Dat het Hunne Excellencien welmeld heeft gelieven te behagen, om by besluit No. 9, in dato den 4den Mei 1817, goed te keuren, en te bepalen het navolgende Tarief voor iedere Pedattie, welke van de ondergenoemde plaatsen de gespecificeerde kwantiteit Kalk en metsel-steenen te Buitenzorg zullen aan brengen, zynde den Staat der wegen behoorlyk in aanmerking genomen, te weten:

Van Coeripang zynde de afstand	22 palen,	24 st.
— Pondok Toreng zynde	12 ——	18 —
Voor 6 Gouvernements Takkers Kalk.		
— Bodjong Gede zynde	10 ——	15 —
— Sukaradja zynde	10 ——	22 —
— Podok Gede zynde	7 ——	20 —
Voor 150 Metsel-steenen.		

De fungerende Resident van Buitenzorg,
F. E. HARDY.

BUITENZORG.
12*den Mei*, 1817.

Bekendmaking.

ZYNE Excellencie den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Neerlands Indie, by besluit No. 15, in dato den 10den Mei, de ondervolgende bepalingen voor het onderhouden der groote ooster weg, beginnende met den 1sten Juny aanstaande, voor zo verre zulks de Jurisdictie van den ondergeteekenden betreft, vastgesteld hebbende.

Zoo wordt aan de belanghebbenden in deze Residentie bekend gemaakt, dat gemelde onderhoud zal zyn opgedragen aan de eigenaren der ondervolgende Landeryen, van de grensscheiding tusschen Tanjong Oost en Tjiemangies af, tot aan de grensscheiding van het landgoed Pondok Gede en de zoogenaamde bloeboer van Buitenzorg te weten,

Tjiemangies van de 19de paal tot aan de 24ste paal.						
Noes-akambangan	24	„	„	„	„ 25	do.
Tjietrap	25	„	„	„	„ 27	do.
Tjibinong en Nengewerr	27	„	„	„	„ 30	do.
Kaumpandak	30	„	„	„	„ 31	do.

Tjieloar en Sukaradja 31 paal tot aan de rivier Tjieloar.

Kampong Baroe van de rivier Tjieloar tot aan de Tjielewong.

Van de rivier de Tjielewong tot aan de 38ste paal, door den Adipatty van Buitenzorg.

Van den 38 paal tot aan de 40 paal door den kaptein Chinees van Buitenzorg.

Van den 40 paal tot aan de grensscheiding van het landgoed Pondok Gede, door den Adipatty van Buitenzorg.

Verders dat de kleinere landeryen welke weinig ingezetenen hebben, tot het bovengenoemde onderhoud zullen moeten medewerken, onder zoodanige bepalingen als nader zullen worden vastgesteld, zullende gemelde onderhoud door het Gouvernement op de volgende voet worden betaald, te weten:

Van de 9de merkpaal tot aan de rivier Tjieloar twaalf (12) stuivers per roede jaarlyks, en

Van de rivier de Tjieloar tot aan de grenzen van het landgoed Pondok Gedé, acht (8) stuivers per roede jaarlyks.

Dat elke maand aan de daarbij belanghebbende Landeigenaren, zal worden verstrekt de som aan elk landgoed volgens deze bepalingen ten deel moeten de vallen, om door hen naar billykheid te worden verdeeld onder de opgezetenen, welken aan den weg zullen arbeiden, zullende deze verstrekking door de in het Buitenzorgsche gelegene landereijen, gevolg nemen uit de Kasse dezer Residentie.

De op de oosterweg gelegene bruggen, zullen geheel door het Gouvernement onderhouden worden, verders zal elk Landeigenaar verantwoordelyk zyn, voor den goeden staat van dat gedeelte der weg, waarvan het onderhoud hem door deze bepalingen opgedragen is geworden.

Wyders worden de eigenaren dier Landeryen, als ook den Adipatty, en den kaptein der Chinezen te Buitenzorg, by dezen bekend gemaakt; dat het opperoezigt over dien weg aan den ondergeteekenden, tot nader order is opgedragen geworden.

De Fungerende Resident van Buitenzorg.

F. E. HARDY.

BUITENZORG, *den 14den Mei* 1817.

Advertentie.

DE Weeskamer, herrinnerd de belanghebbende om de renten van de beleende kapitalen verscheenen onder ultimo April j. l. zo mede die welke nog agterstallig mogen zyn, voor den laatsten Juny 1817, te betalen aan hunnen Secretaris, welke daartoe alle werkdagen behalven Dingsdag en Vrydag zal vaceren op het Stadhuis.—Zullende die genen welke na verloop van dit termyn in de betaling van renten agterstallig mogen blyven, gehouden worden hunne kapitalen te wezen opgezegd.

De Secretaris zal mede ter plaatze voorschreven tot ultimo dezer vaceren tot de ontvangst van de nog uitstaande Vendu-Penningen, van de door de Kamer gehouden publicke verkoopingen.

Op last van de Weeskamer,

De Secretaris,

JAN HENDRIK COX.

BATAVIA, den 20 Mei 1817.

*** HEDEN morgen circa 5 uren overleed alhier aan de gevolgen van eene krampachtige aamborstigheid, den Wel Edelen Gestrengen Heer *Wouter Hendrik van Ysseldyk*, in zyn Edel Gestr. leven Oud Directeur Generaal van Nederlands Indie, en laatstelyk Provisioneel Resident alhier, oud 61 jaren, 5 maanden en 12 dagen.

Alle die des bravo mans goede hoedanigheden gekend hebben betreuren zyn verlies, zyne goede gade en kinderen voelen dit het meest, en wy die met zyn vertrouwen vereerd werden niet minder.

Uit naam van de weduwe en kinderen.

LIPPE,

SENTIUS.

plaatselyke Executeurs.

SOURAKARTA, *den 12den Mei* 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te vorderen hebben van, ofte verschuldigd zyn aan den boedel en nalatenschap van wylen den Wel-Edelen Gestrengen Heer *Wouter Hendrik van Ysseldyk*, gelieve daarvan opgave en betaling te doen voor ultimo July aanstaande, te Batavia, aan de ondergeteekenden; te Samarang aan de Heeren *J. G. Budach* en *H. J. Domis*, en te Souracarta aan de Heeren *Lippe* en *Sentius*, als plaatselyke Executeuren.

J. C. ROMSWINCKEL,

J. VAN REENEN,

BATAVIA, den 30 Mei 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets pretenderen hebben, dan wel schuldig zyn aan den boedel van wylen *C. L. Krause* gelieven zulks op te geven aan de Testamentaire Executrice *M. Barends* binnen eene maand na heden.

BATAVIA, den 11den Mei 1817.

Advertentie.

DIE iets te pretenderen heeft van, of verschuldigt is aan de nalatenschap van wylen *Carel Wilhelm Thalman*, gelieve daar van opgave te doen, voor ultimo Juny aanstaande, aan den mede Executeur,

F. ALBERTI.

BATAVIA, *den 15 Mei* 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben van, dan wel verschuldig zyn aan den Boedel van wylen *Louis LeFebure*, in leven gezaghebber van een Pantjalling, gelieven daarvan opgaven te doen, binnen den tyd van drie maanden, gerekend van dato dezes, aan den ondergeteekenden.

J. H. COX,

Secretaris van de Weeskamer.

BATAVIA, *den 16 Mei*, 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben, dan wel schuldig zyn, aan den boedel van wylen den Kapitein Adjudant *Clignett*, gelieven daar van opgave en betaling te doen, binnen den tyd van veertien dagen aan den laatst geteekenden.

WELTEVREDEN, den 17 Mei 1817.

SCHREUDER,

Majoor Aide-de-Camp, Commissaris.

RAAFF,

Kapitein by de Generale Staf, Commissaris.

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Venduties worden gehouden, als:

Op Maandag, den 2den Juny.

VOOR de woning van *A. L. de Veer*, staande op de Voorrei, en voor rekening des boedels van wylen *F. Günter*, van diverse goederen, als 'er ten dage der verkoping zullen ten voorschyn gebragt worden.

Op Dingsdag, den 3den Juny.

VOOR het Sterfhuis van wylen den Chinees *The Beengijien*, staande over Toko Tiga, van huismeubelen, wagens, paarden, slaven en andere goederen meer.

Op Woensdag, den 4den Juny.

VOOR het Sterfhuis van wylen *C. W. Thalman*, staande op de weg van Jaccatra, van huismeubelen, wagens, paarden, slaven en diverse andere goederen meer.

Op Donderdag, den 5den Juny

VOOR het Sterfhuis van wylen den Wel Edelen Gestr. Heer *Mr. W. A. Senn van Basel*, staande op de weg van Jaccatra, van diverse goederen, volgens Catalogus.

Advertentie.

BAGGERS, presenteerd uit de hand te koop, het landgoed *Coeriepan Tjiloar*, en nog een stuk land daar by, onder voordeelige voorwaarden.

Advertentie.

VAN AFFELEN, presenteerd uit de hand te koop zyn tuin, het daar in staande huis, bygebouwen, stallingen &a. wat tot een compleet buitengoed vereischt wordt, gelegen aan de Bodjongsche weg te Samarang.

Advertentie.

OP of tegen den 20sten Juny aanstaande, zullen de landgoederen *Pamanoekan* en *Tjassem*, in het distrikt van *Crawang*, by publieke vendutie opgeveild worden. De bestemde dag der verkooping zal naderhand bekend gemaakt worden.

SKELTON en CO.

BATAVIA, *den 23 Mei* 1817.

Uit de hand te Koop.

EEN Huis en Erf, met dies slaven-vertrekken, stalling, koetshuis, combuis, &c. alles van steen staande op de weg naar Tanabang, over het Bataviaasch Genootschap, bewoond door den ondergeteekenden, by wien de noodige informatien des weegens zyn te bekomen.

J. COCK BLOMHOFF,

BATAVIA, *den 13den Mei* 1817.

Uit de hand te Koop.

EEN komplete Koetsier, ryd met vier paarden, verstaat een weinig paarde doctery en repareerd tuigen, zynde een stille en brave jongen—te bevragen op 's Lands Drukkery.

Advertentie.

UIT de hand te Koop, vier goede Slaven, te bevragen aan 's Lands-Drukkery.

Advertentie.

OP de Voorrei, in het Huis No. 17, naast den heer BARENDS, zyn opgeslagen, en worden voor civiele pryzen à contant uitverkocht de hoofdfacturen, den 21sten April l. l. aangebragt door het Pinkschip Vrouwe *Agatha*, kapitein R. WITSEN, dezelve bestaan in de volgende Artikelen, als: Rynsche wynen, hochheimer, muscaat, riversalt, medocwyn, malvesie, cote roti, bourgogne, champagne, Spaansche malaga, bergerac, portwyn, leonville, lafite, chateau margeau, canter merle en geronville, coagnac brandewyn, genever, bier, azyn uit de fabriek van Nevilie, seltzerwater, eau de cologne, haver en parldegrust, diverse soorten banket en koek, Lengevis, varinas tabak en idem cigaren, pypen in vogelzaad gepakt, zilvere horlogien, teer, pik, scheeps ankers, spykers, Boslemmer messen, zagen en alle soorten van gemaakt yzerwerk, grave en domme-kiachiten, Hollandsch zeildoek, karldoek, vlaamsch linnen en ravendoek, ect. ect.

De Carga van voormeld schip J. F. LEES jun. welke over vermelde goederen dagelyks aan bovengemeld huis No. 17 te spreken is verzoekt tevens de houders van cognossementen tegen afgifte derzelven, de daarin vermelde goederen zoo spoedig mogelyk te doen afhalen.

Advertentie.

DOOR J. F. LEES, junior, is met het pinkschip *Vrouwe Agatha*, kapt. R. WITSEN, aangebragt best Delfsch P. bier, zilvere horlogien, fyne lakens, bonte katoenen, doeken, dames hoeden, lint, witte en zwarte zyde Heeren en Dames koussen extra zwaar, roode mans hoeden, 1ste kwaliteit, chocolade, pypen, rollen varinas tabak, extra beste cigaren, Hollandsche en Fransche boeken, prenten en teekeningen, porceleine thee serviesen, boslemmer messen, snuif dozen, toilet doosjes, gewerkte bloemen, eau de la reine, eenige parfumerien, dames schoenen, kurken, ect. dagelyks in het huis No. 17, op de Voorrei, naast den Heer BARENDS, zyn bovengemelde goederen te bezigtigen en tot de civielste pryzen à contant te bekomen.

Advertentie.

BY *J. Westermann*, op de Groote Rivier, is te bekomen tegens contante betaling per het schip ANNA DORATHEA, aangebragte artikelen, bestaande in

Beste Rode Wyn by kastten van 5 donz. à 8 Spm. 't douz.
Dito Madera do. by kastten van 5 dito à 12 dito dito
Dito Cognac, ... à 12 dito dito
Booter in vaatjes van 56 ponden, ... à 24 do. pr. vaatje
Stokvis, de 25 ponden .... 5 dito
Haring, per groote vaatjes .... 25 dito.

Als mede Hollandsche Was-kaarssen en en andere goederen meer.

Uitnoodiging.

EEN ieder genegen en bekwaam om zich als *Zetter* of *Drukker* te engageren, vervoege zich tot dat einde, van de noodige getuigschriften voorzien, ter Gouvernements Secretarie op Ryswyk.

Batavia den 28sten Mei 1817.

GEDRUKT TE BATAVIA,
OP
'SLANDS DRUKKERY.